

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1714

Dubium I. Quid sit & quotuplex.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42682

CAPUT II.

176.

De excommunicatione.

DUBIUM I.

Quid sit & quoduplex.

Resp. Excommunicatio est censura, per quam quis privatur communione Eccle-
 siæ. Estque duplex: Minor, quæ tantum privat
 usu passivo seu receptione Sacramentorum; &
 Major, quæ etiam dicitur anathema, ac in Jure
 ferè semper nomine excommunicationis intel-
 ligitur, privatque omni communione ecclesia-
 sticâ, secundum dicenda. Per hanc Majorem
 excommunicatus rursus est duplex: Toleratus,
 quem fideles non tenentur vitare; Non tolera-
 tus, quem tenentur vitare. Et quidem post *Con-*
cilium Constantiense, non tolerati sunt hi tantum,
 1. Notorius Clerici percussor, de quo *infra*. 2.
 Quis nominatim excommunicatus & specia-
 liter ac publicè denuntiatus. Unde *resolves*,
 I. In Germania Catholici securè communi-
 cant cum iis, qui notoriè sunt hæretici & con-
 sequenter excommunicati, quia non sunt no-
 minatim excommunicati ac publicè denun-
 tiati.
 II. Non teneris vitare eum, quem scis peccâs-
 se contra legem, per quam illi, etiam in parti-
 culari, sub pœna excommunicationis aliquid
 est vetitum vel præceptum, quia requiritur, ut
 per sententiam expressam & specialem, contra
 personam in particulari post peccatum com-
 missum, censura sit publicata, v. g. ut Joannes
 sit denuntiatus excommunicatus, vel saltem
 ita exprimatur persona, ut non liceat de ea du-
 bita-

bitare, v. g. excommunicamus talis loci Decanum, Prætozem.

III. Licet dicatur, Excommunicamus Petrum, v. g. incendiarium & ejus complices, scilicet Petrus vitandus est, non verò alii, etiam notorii, quia sententia quoad illos, est tantum generalis & non specialis contra certam personam.

IV. Non teneris vitare eum, qui privatim in conclavi est denunciatus, quia id non est factum publicè, ad hoc enim requiritur, ut sententia legatur vel affigatur aliquo loco celeberrimo, v. g. in templo tempore concionis vel alio pro more regionis.

A D D E N D A.

177. **Q**uest. 22. Quenam excommunicatio intelligitur, si simpliciter dicatur, sub excommunicatione: & quid, si dicatur, anathema. R. Per excommunicationem simpliciter, intelligitur major, non minor, sic enim habetur Cap. Si quem, 59. de sent. excomm. & hoc ipsum consuetudo declarat, uti testantur plurimi cum Castrop. d. 2. p. n. 3. Dicast. d. 2. n. 23. Engel. l. 5. tit. 39. num. 1. Krim. 1855. Per anathema autem, quo nominatur Trid. in Canonibus, intelligitur excommunicatio etiam major, sed simul significatur major solennitas in ferendo, secundum d. num. 16.

Obji. In pœnalibus & odiosis benigniora sequenda, ergo quando dicitur excommunicamus, intelligi debet minor & non major. R. Benigniora sunt sequenda, nisi leges & Canones oppositum declarent, uti, secundum dicta, in notis.

nostro casu : Unde etiam, quando Cap. 1. De ex-
communicationibus in 6. dicitur, Si quis in iudicio excommu-
nicacionem opponat, illius speciem declarare debet, in-
telligitur de maiori, an nempe sit ex delicto hoc
vel illo, ex violatione ecclesie, ex percussione
Clerici &c.

Q. 23. Quid notandum sit circa eos, qui dicuntur 178.
notorie excommunicari, denunciati, vitandi. R. §. 1.

Notorium Juris improprie dicitur, quod Jus
evidenter presumit ex conjecturis ab ipso Jure
inductis. Notorium Juris proprie est, quod no-
tum est, vel per sententiam Judicis, vel per con-
fessionem Rei in iudicio, vel per testium depo-
sitionem in iudicio. Notorium facti est, quod
notum est per magnum numerum personarum,
vel per maiorem partem communitatis, quae
factum evidenter novit : Et de his fuse disputat
Pignat. tom. 10. consult. 115.

§. 2. Suar. & alii cum Dicast. d. 2. n. 425. pu- 179.
tant eum, qui v. g. percussit Clericum, esse no-
torie excommunicatum, & consequenter vi-
tandum illi, qui vidit eum percutientem quam-
vis id necdum sit aliis hominibus notum, ad
hoc enim ut vitetur, putant satis esse, si notorie
alicui constiterit, quod percussit : sed proba-
bilius contradicunt Castrop. d. 2. p. 4. n. 7. Pignat.
n. 49. & alii, quia Concilium Constantiense ait, salvo,
si quem pro sacrilega manuum injectione in Clericum,
sententiam latam a Canone adeo notorie constiterit in-
currisse, quod factum non possit aliqua tergiversatione
celari, nec aliquo suffragio excusari, ergo videtur re-
quirere, ut sit simpliciter notorium, quod in
censuram istam inciderit, ergo debet multis es-
se notum, ita ut in iudicio negari non possit : Et
cum hac interpretatio sit favorabilis animabus,
præ-

r.
ii
ix
III

præferenda est alteri, quia lex illa poenalis obligans vitare & vitari, est potius restringenda.

180. §. 3. Ex his colligitur, quod ut ejusmodi percussorem Clerici teneant vitare, non sufficit esse notorium notoreitate Juris, sed requiritur notoreitas facti. Nec sufficit tres aut quatuor vidisse, quia non ideo est simpliciter notorium publicum, *Laym. l. 1. tr. 5. p. 2. c. 4. n. 2.* Quod autem dicendum sit, si sit notorium in uno loco & non alio, colligitur ex dictis n. 44.

181. §. 4. Quamvis factum percussoris Clerici sit notorium, si tamen accedat dubium Juris, non est obligatio vitandi percussorem, v. g. si quis in publico foro coram multis percussit, sed allegat, se ideo non incurrisse excommunicationem, quia dicit se fecisse vim vi repellendo, talis non est vitandus, *Suar. Fill. Avila, Dicast. n. 44. Pignat. tom. 4. conf. 133.* inferens regulariter requiri, ut talis percussor per Judicem denuncietur, quia aliàs poterit aliquā tergiversatione excusatione celari.

182. §. 5. Si fama publica esset, *Cap. Cum defuisset.* De sent. excomm. dicitur percussorem Clerici esse vitandum: intellige, si fama orta sit à dignis & faciat moralem certitudinem, tunc enim sufficit ad notoreitatem facti, uti notat *Castrop n. 8.* Putant tamen *Avila & Dicast. n. 44.* non sufficere famam, quod percussit, sed requiri famam, quod publice percussit. Imò putant etiam probabiliter *Suar. Mol. Dicast. n. 44.* non sufficere publicam infamiam, quando hoc non procedit ex evidentia facti per testes oculos, quia aliàs non dicitur notorium, sed famosum. Addit *Dicast. n. 427.* si quid fiat in domo privata coram septem, non esse notorium, si non

non fiat in foro, cenferi notorium, & si fiat in conventu Religiosorum, non ideo esse simpliciter notorium: sed de his satis dixi l. 3. p. 2. n. 1190. in. 1219. l. 4. n. 786. l. 6. p. 3. à n. 869. possuntque de omni genere notorii adhuc plura videri apud Pignat. tom. 10. conf. 115. & 120.

§. 6. Quamvis aliquis fuerit per sententiam 183. damnatus & publicè denunciatus de crimine, cui notoriè est annexa excommunicatio, uti de heresi, tamen Nav. & alii cum Dicast. d. 2. n. 393. dicunt hoc non sufficere, ut sit vitandus, sed requiri denunciationem de ipsa excommunicatione, quia debet esse denunciatus non tantum criminofus sed excommunicatus, per hoc autem, quòd denunciatur crimen, non ideo denunciatur excommunicatio, potuisset enim illam ignorasse, & sic non incurriffe, aut saltem aliqui possent nescire excommunicationem esse annexam: Imò Cón. Regin. Sanch. in Decal. l. 2. c. 4. n. 4. & Dian. p. 5. tr. 9. R. 62. putant non sufficere, quòd declaretur commisisse tale crimen, & omnes pœnas illi annexas incurriffe, per hoc enim necdum dici potest esse denunciatus excommunicatus, cum de excommunicatione non fiat mentio: è contra Suar. Henriq. Avila & alii dicunt satis esse, quòd denunciatus sit tale crimen commisisse, quando enim excommunicatio certò indubitanter est annexa, qui declarat crimen esse commissum, æquivalenter declarat excommunicationem esse contractam. Utraque sententia est probabilis.

§. 7. Quamvis non teneamur vitare excom- 184. munitum non denunciatum, possumus tamen etiam publicè vitare, qui publicè scitur esse excommunicatus, nulla enim ei fit injuria, ita
Avila

r.
ii
ix
iii

Avila & Dicast. n. 395. & iterum n. 418. In Germania tamen & quibusdam aliis locis repellere non possunt hæretici à contractibus publicis, & similibus, uti rectè Laym. & Dicast. supra, nam consuetudo vel tacita saltè fœdera jus dederunt.

185. §. 8. Ut aliquis sit vitandus, non est factum quod excommunicatio sit publicata, id est, nota, ut omnes sciant vel scire possint eam esse latam, sed requiritur, ut auctoritate Judicis notificata in loco à populo frequentato, aut in loco publico affixa, unde in omnium notitiam facile venire possit, *Suar. Gust. Henrig. aliique cum Dicast. n. 397. Non autem est denunciandum, nisi prius citeretur & audiretur secundum dicta.*

186. §. 9. De quo dubium est, an sit denunciandum non necessariò debet vitari, quamvis sciatur excommunicatus, quia ex utraque parte est sessio pro libertate communicandi inter se, cum aliis *Dicast. n. 403. & 597. excipe, ubi est periculum scandali vel irritandi Sacramenta, autem quis teneatur vitare, non est opus, ut se audièrit denunciationem, sed satis est, quod de ea constet ipsi per fide dignos, etiam si unum gravis omnino auctoritatis, vel per famam publicam, major enim in rebus moralibus non requiritur certitudo, Nav. aliique cum Dicast. n. 405.*

187. §. 10. Denunciatum uno loco esse vitandum in omni loco docent *Henrig. Fill. aliique cum nac. d. 2. q. 2. p. 6. quia Conc. Constant. vult omnes denunciatos vitari, sine restrictione ad locum. Alii apud Steph. à S. Paulo tr. 5. d. 5. n. 266. dicunt in loco, ubi non est denunciatus, esse vitandum in occulto, sed non in publico, quia vitare debet retinere jus ad famam in publico; & conf. Dicast. n. 405.*

8. In Gen. Dicast. n. 411. E. contrà Sanch. Avil. Castrop. d. 2
ocis repell. p. 4. n. 9. Burgh. cent. 1. cas. 14. absolute dicunt
publicis non esse altero loco vitandum, quia ubi hæc de-
suprà, non denunciatio non est notoria, ipse non est ibi ex-
s dedere communicatus publicus & denunciatus, ergo
n est factu non est ibi vitandus. V. dicta n. 144.

§. 11. Postquam quis semel scitur esse de- 188.
nunciatus, semper est vitandus, donec vel per
inteam est famam publicam vel per testimonium fide di-
Judicib. gnum probabiliter credatur jam esse absolutus,
to, aut uti habetur Cap. Sicut, 39. De sent. excomm.
n notum potestque ipsimet excommunicato adhiberi fi-
liques des, si alias est fide dignus & bonæ conscientia,
iandus, ac dicat se absolutum, aut exercitè se gerat tan-
dicta n. quam non excommunicatum, Nav. Henriq. Avila,
enunciatus Dicast. n. 406.

DUBIUM II.

189.

Ob quam causam incurratur, & quem effectum ha-
beat excommunicatio minor.

R. Esp. Incurritur ob unicam tantum causam, 3
si quis nimirum cum excommunicato ma- 3
jore excommunicatione communicet iis casu- 3
bus, quibus non licet. Effectus ejus est, privatio 3
Sacramentorum perceptionis. V. Laym. lib. 1. tr. 5. 3
p. 2. c. 3. Unde resolves, 3

I. Cum Jura dicunt, communicantem cum 3
excommunicato incurrere similem excommu- 3
nicationem, sensus est, quod similiter, id est, 3
verè excommunicetur, licet minore. 3

II. Propter communicationem cum excom- 3
municato minore excommunicatione, etiam 3
nominatim denunciato, nulla incurritur cen- 3
sura. 3

III. Et si excommunicatus minore excom- 3
muni-

Tom. VIII.

D d d

muni-